

Nr 172.

Av fröken **Wellin**, om ändring av bestämmelserna rörande äkta makars beskattning.

Vid 1925 års riksdag framlade jag en motion (II: 158) i syfte att vinna rättelse i det missförhållande, som då förefanns (och alltjämt äger bestånd) ifråga om äkta makars beskattning vid det förhållande, att bådadera ha personlig inkomst. Om en man och en kvinna i dylik ställning leva tillsammans utan att ingå äktenskap, äro de i beskattningshänseende ofantligt mycket gynnsammare ställda, än om de legalisera sin sammanlevnad på sätt, som i gällande lagar och förordningar är föreskrivet. Då statsmakterna självfallet icke åsyftat att skapa en uppenbar orättvisa, bör det vara en viktig angelägenhet att vidtaga åtgärder, för att den oavsiktligt tillkomna partiskheten må bliva undanröjd.

Ovannämnda motion blev emellertid av riksdagen avslagen, i överensstämmelse med bevillningsutskottets betänkande nr 9, vari, under hänvisning till antagandet, att skattefrågan i sin helhet i en snar framtid komme att föreläggas riksdagen, hemställdes om avslag. Då det vid 1927 års riksdag framlagda skatteförslaget ej blev av riksdagen antaget, är läget alltjämt oförändrat. På grund härav anser jag mig hava anledning att ånyo underställa motionen II: 158, 1925, riksdagens prövning.

Under de senare åren har det blivit alltmer vanligt, att äktenskap byggas på mannens och hustruns gemensamma arbetsförtjänster och att hustrun således även efter ingånget äktenskap fortsätter med sitt yrke för att bidraga till familjens uppehälle. Långt ifrån att uppmuntra ett familjebildande under sådana omständigheter, lägger emellertid samhället hinder i vägen därför genom skattelagarna. En man och kvinna, som leva tillsammans illegitimt, ha under för övrigt samma ekonomiska förutsättningar större avdrag och mindre skatter än ett par som låtit legalisera sin förbindelse. Laglydnaden bestraffas i detta fall enligt svensk lag genom extra skatter.

Om vi taga några exempel från Stockholm, så är det skattefria ortsavdraget vid taxering till inkomst och förmögenhetsskatt där för ogift person 1,200 kronor. Alltså för två ogifta 2,400 kronor. För ett gift par är ortsavdraget tillsammans 1,500 kronor.

Om en ogift man har en taxerad inkomst av 2,000 kronor och en kvinna av 1,500 kronor ha de att skatta för respektive 400 och 150 kronor, eller

tillsammans ogifta för 550 kronor. Ingå samma personer äktenskap måste de skatta för 3,500 kronor — $(1,500 + 750) = 1,250$ kronor. Alltså 700 kronor mer.

En ogift man och en kvinna med taxerade inkomster av respektive 2,400 kronor och 1,300 kronor ha att skatta för, den förre 600 kronor, den senare 50 kronor. Tillsammans skatta de för 650 kronor. Ingå de äktenskap och ha fortfarande var och en samma inkomster, måste de skatta för tillsammans 1,450 kronor, alltså för 800 kronor mer än om de levde tillsammans ogifta.

Vid taxerad inkomst över 2,400 kronor är avdraget för ogift 1,800 kronor, för två ogifta alltså 3,600 kronor. Giftna de sig, blir det skattefria avdraget för båda tillsammans sänkt till 2,250 kronor och deras laglydighet bestraffas alltså med en extra taxering på 1,350 kronor. För den kommunala beskattningen är principen densamma, siffrorna något olika.

Då den gemensamma beskattningsbara inkomsten överstiger 6,000 kronor kommer därtill ytterligare skatteökning genom progressivskatt, en ökning som redan vid denna gemensamma beskattningsbara inkomst är betydande och som vid större inkomster kan uppgå till avsevärda belopp.

I åtskilliga fall har denna samhällets beskattning av äktenskapen redan framstått som ett hinder för äktenskaps ingående. Ju mer den seden utbreder sig, att hustrun skall deltaga i familjeförsörjningen, och ju mer det blir bekant att den legitima familjebildningen beskattas extra, desto mer växer faran för att denna skattelag skall bli hämmande för äktenskapsfrekvensen och i stället öka de illegitima förbindelsernas antal.

Något som helst fog för att räkna en man och kvinna som starkare skatteobjekt, då de äro förenade genom äktenskap än då samma par lever tillsammans utanför lagen, torde icke kunna förebringas, och att uppnå rättvisa genom att söka beskatta illegitima förbindelser på samma sätt som de legitima lär knappast vara möjligt.

Jag ber därför att få hemställa,

att riksdagen behagade i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till ändring av ifrågavarande lagbestämmelser därhän, att varje make måtte få taxeras och beskattas personligen efter egen inkomst såsom självständig skattedragare utan avseende taget till den andre makens inkomster, samt för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen giver anledning.

Stockholm i januari 1928.

Bertha Wellin.